

KLEINŮV OBRÁZEK - HISTORIE I SOUČASNOST

Tato víc jak sto let stará událost časem téměř upadla do zapomnění, i když základní prvky této místní tragédie se uchovaly mezi obyvateli Mrskles a okolních obcí po celou řadu generací. Teprve nedávno, především díky olomoucké historičce Janě Krejčové a mrsklesskému amatérskému badateli Romanovi Sedláčkovi, se tyto události objevily v místním tisku.

Co vlastně byl a je Kleinův obrázek?

Pozornost spolku Lubavia vyvolal již před šesti léty krátký e-mailový dotaz člena spolku a dopisovatele obecního tisku Hluboček Marka Bohuše, zda víme něco bližšího o zajímavém vyznání Ludmily Hrabalové, která zaslala krátký příspěvek do hlubočského tisku. Ta vlastně poprvé místní veřejnosti odhalila bližší podrobnosti o existenci, historii a účelu Kleinova obrázku. Zde je ten zajímavý text:

Kleinův svatý obrázek.

Kdo potřeboval dříví na topení, požádal hajného Tandlera z první hájenky (jedná se zřejmě o hájovnu při silnici z Mrskles do Jestřabí, pozn. red.) o „vykázání“ části lesa. Obvyklá odpověď byla například: „Máte to až pod Bílým kamenem blízko Kleinova obrázku.“ Každý věděl přesně, kde to je! Na pravé straně od Mrskles stál u silnice takzvaný Kleinův obrázek v místě, kde došlo k vraždě.

Raimund Klein vozil na koňském povozu pivo z Velké Bystřice na Libavou. Jeho vrahové předpokládali, že při návratu poveze také peníze, a přepadli ho. Koně šli dál do Mrskles, kde se ze zvyku zastavili u hospody. Všichni čekali, kdy se v lokále objeví pan Klein, ale ten nešel. Koně venku frkali a hrabali kopyty do země. Hosté z hospody proto vyšli ven s lucernami a spatřili zakrvácený vůz. Neváhali a vydali se po silnici, odkud koně přišli. Zanedlouho objevili zakrváceného Kleina.

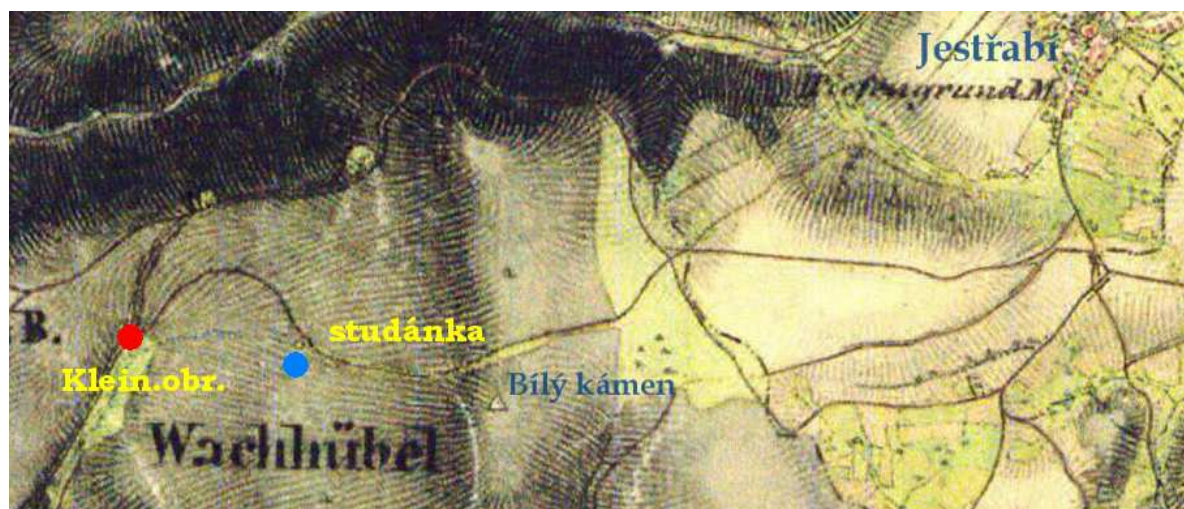
Na jeho památku zde visel svatý obrázek, který se stal důležitým orientačním bodem. Za ním vedla loukou kolem studánky s čističkou vodou cesta až pod Bílý kámen, která byla lemovaná černými kameny, jež připomínaly čerta z pověsti o Bílém kameni.

Ze vzpomínek maminky sepsala Ludmila Hrabalová

Lokalizace místa, kde Kleinův obrázek stával (srpen 2017)

Kleinův obrázek stával zřejmě někde v místě, kde je dnes přibližně ve dvou třetinách stoupání od Mrskles na výšinu pod Strážnou vpravo parkoviště, využívané pro skládku dřeva, orientačně pod Kašparovou vyhlídkou. Přesně, jak popisuje paní Hrabalová pamatují, že odtud se kolem potůčku rozkládala neširoká, ale do lesa hluboko zaříznutá louka, končící v místech, kde se začíná prudce zvedat terén na náhorní plošinu, kde se dnes nalézá torzo

Kamenného kříže. Tam, kde končí ona loučka, byla překrásná studánka o průměru víc jako metr, vyložená kamenem. Na staré mapce je potůček i s pramenem patrný, jen tvar louky byl v druhé polovině 20. století už jiný. Z dobové mapky je jasně patrné, že tudy kolem studánky skutečně vedla zkratka z křižovatky Jestřabí - Varhošť, a to zřejmě pro pěší, protože výstup i sjezd kolem Bílého kamene byl pro povozy příliš prudký a tím nesjízdný. (J.K. 2017)

To, co se na popisovaném místě přesně událo, je popsáno v obsáhlém článku pana Romana Sedláčka, s jehož souhlasem vyjímáme všechna podstatná fakta. Úplný článek je zveřejněn ve Zpravodaji obce Mrsklesy ve dvou pokračováních, a to v číslech 52, ročník 2022 a 53, ročník 2023. R. Sedláček sepsal události podle podkladů, které mu poskytla Jana Krejčová.

Historie obce – místo zvané „Kleinův obrázek – loupežná vražda“

Roku 1910, před Vánoci, se na cestě vedoucí z Mrskles do Jestřabí odehrála loupežná vražda. Dva darebáci přepadli povozníka bystřického pivovaru Raimunda Kleina, kterého zabili a oloupili o směšnou částku peněz. Případ se začal vyšetřovat a vrazi byli druhý den dopadeni a následně odsouzeni. Podrobnější informace pocházejí z dobového tisku - jde o „Řeznické Noviny“ a noviny „Pozor“.

Vrahy byli dva mladí muži, kteří dobře znali poměry a situaci v Mrsklesích a blízkém okolí. Jednalo se o 29letého svobodného řeznického pomocníka Vincence Číhalíka z Práslavic a 28letého ženatého slévače Antonína Knolla z Bratrušova, bydlícího ve Velké Bystřici. Oba pachatelé doznali, že se k činu chystali již od podzimu.

V té době pracovali v cukrovaru ve Velké Bystřici, a když skončili, vymysleli, že přepadnou nějakého řezníka. Zejména je zajímali řezníci Karel Malátek a Lorka. Věděli, že mívají u sebe větší částky peněz za utržené zboží. Plánovali si totiž útěk do Ameriky, kde by se měli lépe než zde v Rakousku-Uhersku. Zajímavou informací je také to, že si chtěli pořídit revolver, aby mohli lépe zastrašit přepadeného. Toto se jim naštěstí nepodařilo, koupili pouze malorážní „flobertku“ s náboji.

Poté opakovaně chodili několikrát do týdne na cestu vedoucí z Libavé přes Mrsklesy do Olomouce. Byli skryti na různých místech, neustále se pokoušeli odhadnout příhodnou dobu a přepadnout povozníky. Byli ozbrojeni zmiňovanou flobertkou, dlouhým řeznickým nožem a dřevěnými klanicemi. Stále se jim však nedařilo, nevěděli přesně kdy a který forman projede.

Proto začali vyzvídat v hostinci v Mrsklesích, byli nedočkaví, potřebovali peníze. Ovšem tím na sebe upoutávali podezření a nedůvěru. Z výpovědi majitele hospody Františka

Dosoudila bylo zřejmé, že pozoroval, že se jedná o darebáky ještě k tomu posilněné alkoholem. Taktéž cestář Josef Schwarz se několikrát setkal s pachateli na silnici u Mrskles a varoval formany, včetně pana Kleina a řezníka Josefa Malátka, na něhož měli pachatelé nejvíce políčeno, protože si zjistili, že mívá u sebe větší obnos peněz, dokonce až 1.500 rakouských korun. Ten den - 19. prosince 1910 - jel řezník J. Malátek i se svým synem, zastavili se u myslivny a tu se tam objevil shora jedoucí pivovarský vůz bez kočího - koně jej přibržděný dosmýkali sami až k hospodě. Vůz byl potřísněný krví, vpředu v něm ležela zakrvácená beranice.

Privolaní četníci a místní občané se vypravili hledat pohřešovaného.

Mrtvého objevili na cestě z Jestřabí do Mrskles, nedaleko Bílého kamene. Pan Klein ležel napříč cesty, hlavou ve vozové koleji, v tratolišti krve. Vše nasvědčovalo tomu, že se stal obětí vraždy. Četníci se vydali po stopě, která je ráno dovedla do Číhalíkova bytu. Zde byli oba vrazi zatčeni a v okovech odvedeni ke krajskému soudu v Olomouci.

Pachatelé nejdříve svou vinu houževnatě popírali. Pak doznali, že čekali na kohokoliv, komu by ukradli peníze - domnívali se, že přijíždějící je řezník Malátek. Povož zastavili pod záminkou, aby je svezl. Nastoupili a po chvíli jízdy jej zezadu omráčili dřevěnou klanicí. Vrazi pak omráčeného stáhli z povozu na silnici, dobili ještě živého a vše upravili tak, aby se zdálo, že byl přejet přes hlavu vlastním povozem.

Čekali, že uloupí několik tisíc, ale jejich lup činil jen 60 rakouských korun. Z místa potom utekli, peníze si rozdělili. Raimund Klein, rodák z Velké Střelné, měl v té době 35 let a je pohřben na hřbitově ve Velké Bystřici. Na základě vyšetřování, rekonstrukce činu, výpovědi svědků, nálezů a jiných důkazů se Knoll i Číhalík dne 9. ledna 1911 doznali k činu.

V březnu 1911 proběhl soud, který trval celý den, do soudní síně musely být pro velký zájem veřejnosti vydávány vstupenky. Až pozdě večer byli vrazi odsouzeni k trestu smrti oběšením.

Na místě vraždy dnes stojí nový památný kříž se svatým obrázkem, připomínající tuto smutnou historii.

Realizace obnovy "Kleinova obrázku" (2021-2022)

Dnešní, modřínový kříž měl původně stát na jiném místě a sloužit jinému účelu. Zhotovili ho mrsklesský lesník Jiří Zdařil mladší a jeho přítel David Liberda. Po dohodě s Jirkou Zdařilem jsme rozhodli, že ho postavíme na místo, kde stával v minulém století tzv. Kleinův obrázek. Stalo se tak za účasti a vydatné pomoci Jirkovy ženy Šárky a jejich synka Olivera, a to dne 5. července 2021.

S postupem času jsme se rozhodli, že se pokusíme získat nějakou repliku vhodného svatého obrázku, který na kříž umístíme a tím podtrhneme jeho původní poslání. Přesto, že jsem požádal o spolupráci celou Lubavii, nic vhodného se nenašlo.

Nakonec jsem o pomoc požádal svého přítele otce Josefa, bystřického římsko-katolického faráře. S ním a Jirkou Zdařilem jsme prohledali v bystřickém kostele církevní depozitář a otec Josef nám nabídl kopii staré byzantské deskové malby Panny Marie. Tu jsem ofotografoval a nechal zhotovit zvětšenou kopii, která byla na kříž připevněna tři dny před zahájením cykloturistické akce Bílý kámen - 27. dubna 2022.

Poslední konstrukční úpravou bylo zhotovení stříšky v říjnu roku 2022, čímž byl zdůrazněn původní význam tohoto památníku jako Kleinova obrázku, který zřejmě nebyl umístěn na kříži.

**KLEINŮV OBRÁZEK:
LOUPEŽNÁ TRAGEDIE
POD STRÁŽNOU**

Na tomto místě od dávných časů stával tak zvaný Kleinův obrázek na památku násilné smrti dobrého člověka.

Pan Klein vozil na koňském povozu pivo z Velké Bystřice na Libavou. Jednoho večera byl zde přepaden, okraden o tržbu a zavražděn.

Poplašení koně i s povozem dojeli až do Mrskles, kde ze zvyku zastavili u hospody - frkali a hrabali kopyty do země. Hosté z hospody vyšli ven s lucernami a spatřili zkrvácený vůz. Vydali se po silnici zpět a na tomto místě našli zabitého pana Kleina.

Na jeho památku zde byl umístěn svatý obrázek, který se stal časem i důležitým orientačním bodem pro hajné, lesní dělníky i obyvatele přilehlých obcí.

Od něj po louce vedla cesta ke studánce s čistou pramenitou vodou vzhůru až pod Bílý kámen. Byla lemována černými kameny, které připomínaly čerta z pověstí o Bílém kameni.

Pamětní kříž byl zhotoven občany obce Mrsklesy Davidem Liberdou a lesním Jiřím Zdařilem ml.

Úprava tohoto místa byla dokončena spolkem Lubavia v roce 2021

Děkuji všem, kteří se podíleli na obnovení této místní památky, nalezení mnoha již téměř zapomenutých faktů a alespoň malé oživení této opuštěné, ale krásné krajiny.

Jaroslav Koš, člen spolku Lubavia